

הירוק היום ירוק מאוד

טיול קצר בכרמל, שאפשר לחזור עליו מדי פעם, יגלה לכם מחדש את הטבע - ממעקב אחר התחדשות הצומח בעקבות השרפה ועד לשינויים החלים בכל עונה ועונה. טיול אופטימי לאורך נחל אלון ועד לחניון האגם

כתב וצילם: בועז תמיר

בתעלות שבהן היו השורשים ונשרפו עד תום. הדרך יורדת באופן נוח אל בקעת אלון (מהלך של כשעה), כשבצדי הדרך אפשר להבחין בסימני ההתאוששות של הטבע. בעוד שעצי האורן שנשרפו דינם למות, הרי שעצים ושיחים רבים חוזרים לצמח עלים ולהתחדש. בצדי השביל נוכל לראות את התחדשות האלונים, אלת המסטיק ואלה ארצישראלית וגם את עצי הקטלב שלענפיהם ולגזעם צבע אדום עמוק.

מאבק מעניין אפשר לראות בין שני "ענקים" שגודלם כיום כ-20 ס"מ אולם עתידם לפנייהם. הכוונה היא לצמיחת האורנים והלוטמים החדשים. לאחר השרפה נחשף השטח לאור השמש ועל האור הזה מתחיל מאבק בין שני הצמחים - זה שיגדל מהר יותר יזכה ליותר אור שמש וידכא את מתחרהו. הכמויות העצומות של האורנים הקטנים מעלות בעיה נוספת. בעת השרפה התבקעו אצטרובלי האורן ופיזרו את זרעיהם לרוב. כיום גדלים אורנים אלו בצפיפות רבה, רבה מדי אף יש לומר, ויש לדלל אותם. רשות הטבע והגנים מבצעת דילול אורנים בשטחים שנשרפו בשנים קודמות כדי לקבל חורש בריא ומגוון.

מבקעת אלון לעין אלון

בתום של כשעה הליכה נגיע אל בקעת אלון. מולנו ניצב הר ערקן, משופץ בצבעי ירוק, חום ושחור. עצי האלון, שאינם נוטים להישרף בקלות כמו האורנים, מקשטים את תחתית ההר ומסביבם עצי אורן מתים - כאלה שנפגעו רק מחום השרפה ומתו מבלי שנגעה בהם האש באופן ישיר.

המסלול שלנו מחליף צבע (לבן-ירוק-לבן), חוצה את הבקעה לרוחבה ונכנס הישר לנחל אלון. חלקו הראשון של הנחל לא נפגע בשרפה. אם תבחרו לטייל פה לאחר ירידת

הר ערקן. משופץ בצבעי ירוק-חום-שחור

האגם, נשרף ברובו כבר במהלך השעות הראשונות של השרפה, שבהן עברה האש באופן שיטתי מסמוך לעיספיה ולחניון הר אלון, שבו מתחיל המסלול, ועד לנקודת הסיום בחניון האגם. קטעים מעטים נשארו ירוקים והם מהווים נקודות השוואה למראה המקום אלמלא נשרף.

כבר בתחילת המסלול, בירידה לנחל אלון, תתגלה לעינינו עוצמת השרפה. חניון הר אלון נשאר מכוסה בעצי אורן זקופים וגבוהים וממש בצמוד אליו אפשר לראות עצי אורן שרופים, שחורים, ערומי עלים, עומדים בדממה. עצים "עצובים" כאלו נראה לאורך כל הדרך וגם כשהעין מתרגלת, הלב מתכווץ כל פעם מחדש ליד כל עץ שרוף.

כשמסתכלים טוב אפשר להבחין במקומות שבהם עמדו אורנים ונשרפו עד לשורשיהם,

מאז השרפה הגדולה בכרמל מגיעים אליו מבקרים רבים. בעוד שחלקם נדהמים מהנוף של החורש השרוף, יש אחרים שאומרים שהם חשבו שהמצב הרבה יותר גרוע. את המעבר בין השחור-שרוף לירוק המתחדש הטיבה לתאר המשוררת לאה גולדברג בשירה "למחרת": "הירוק היום ירוק מאוד. והאפור היום אפור מאוד. וקצת שחור ואין לובן בעיר". גולדברג יצרה קשת גוונים אחרת, ירוק-אפור-שחור, שמאפיינת את תמונת המציאות בשטח, שבה נתקל כל מי שמטייל בימים אלו בכרמל.

מחניון הר אלון לאורך נחל אלון

מסלול הטיול (המסומן בלבן-כחול-לבן) לאורך נחל אלון אל בקעת אלון ועד לחניון

מסלול נחל אלון

נקודת התחלה: חניון הר אלון

(כביש 672)

נקודת סיום: חניון האגם (כביש 721)

מפת טיולים: מספר 4 כרמל

אורך המסלול: 4.5 ק"מ

משך זמן ההליכה: כ-4 שעות

(מתאים למשפחות)

לפרטים נוספים ולהזמנת סיורים

מודרכים לנחל אלון ובנושא השרפה

בכרמל גם באתרים אחרים - מרכז חינוך

והסברה כרמל: 04-9841750/2

מלאו מים. גבים מלאים לאחר הגשם

המלחמה על האור. צמיחת האורנים והלוטמים החדשים

התחדשות הרדוף הנחלים

האגם הקטן הנמצא בדרכנו הוא מלאכותי. כמו מי הנביעות, גם האגם מתייבש בעונה היבשה. קיימות תכניות לשיקום האגם ולהזרמת מים לאורך כל השנה וברשות הטבע והגנים פועלים להוציאן לפועל בעתיד. לאחר עזיבת אזור האגם נמשיך בשביל עוד כמה דקות עד נקודת הסיום. חזרה על מסלול זה בכל כמה חודשים היא שיעור חדש בטבע, שבו אפשר לעקוב אחר השינויים העונתיים והמשך השתקמות הצומח לאחר השרפה.

לאט לאט חוזר הכרמל להיות ההר הירוק, אולם בעת הטיול בימים אלה, יש לתת תשומת לב מיוחדת למפגעים כגון עצים בסכנת נפילה, ולהקפיד ללכת רק לאורך השבילים המסומנים.

בעיקר לבעלי החיים הטבעיים החיים פה כדוגמת הסלמנדרה ודו חיים אחרים, חזירי הבר, הצבוע ועוד. בנוסף לכך משמשים המים להשקיית עדרי צאן הרועים באזור. מעין אלון נמשיך כ-300 מטר בנוף פתוח. הנוף מגוון בהתאם לעונה שבה מטיילים. לאחר שנגיע לקשת בנויה, שהיא שריד לטחנת קמח שפעלה פה בעבר, נגיע גם לחלקו האחרון של המסלול - מכאן ועד לחניון האגם נותרו כ-45 דקות. השביל עובר על גדת הנחל ולפני השרפה היה כאן מבוך סבוך של הרדופי נחל. עכשיו אפשר לראות את ענפי הרדוף השחורים עומדים זקופים כשמתחתם צומחים ענפי הרדוף חדשים. יעברו עוד כמה שנים עד ששיחי הרדוף יחזרו לגודלם לפני השרפה.

הגשמים תוכלו למצוא את הגבים מלאים במים. לאורך הנחל מופיעים מדי פעם סלעים בתצורות של קוביות ענק, המעבר באפיק הנחל יאתגר אתכם מדי פעם ויאט מעט את קצב ההליכה אולם המסלול עדיין מתאים לכולם. לאחר כמחצית השעה הדרך מושכת אותנו ימינה ואנו מגיעים אל עין אלון. עין אלון הוא מעיין שכבה. מעיין זה משחרר את המים המחלחלים בקרקע ועל כן הוא עונתי ותלוי גשמים. בשנים האחרונות נעצרת נביעת המים בחודשי הקיץ והיא שבה רק לאחר ירידת גשמים משמעותיים בעונת החורף. בעבר נעשתה שאיבת המים מאזור עין אלון אל שדות הטבק שבמעלה ההר (כלא דמון הנמצא שם היה בעבר מחסן טבק). כיום המים אינם נשאבים ומשמשים